

Gewijzigd Raadsvoorstel

Portefeuillehouder : T. v.d. Wiel
Zaakdossiernummer : zk23.00945
Documentnummer : 2023.13813

Onderwerp : Raadsvoorstel over toekomstige samenwerking op het gebied van de inkoop Wmo begeleiding.
Beleidsprogramma : 2.4 Maatwerk

Aan de raad van de gemeente Loon op Zand,

Inleiding

Als gemeente vinden wij het belangrijk dat inwoners die zorg echt nodig hebben, ook krijgen. Snel, makkelijk en dichtbij. Tegelijk staat het zorgstelsel onder druk. Dit geldt ook voor de Wmo. Dit vraagt om zo efficiënt en doelmatig mogelijk om te gaan met de middelen die we hebben om de zorg en ondersteuning te kunnen bieden aan hen die dat nodig hebben. De contracten voor Wmo Begeleiding lopen per 1 januari 2024 af. Het maakt dit een logisch moment voor heroverweging van de (samenwerking) op het gebied voor inkoop Wmo Begeleiding.

Het coalitieakkoord 'Met Lef, gefocust op u' en de Loonse visie op het Sociaal Domein 'in de Buurt, aan de Buurt', hebben twee heel belangrijke pijlers gemeen: de veranderopgaven die nodig zijn binnen de sociale basis en het voorliggend veld enerzijds en de organisatie van de toegang naar zorg anderzijds. Dit zijn tevens de voorwaarden voor het in stand houden van een betaalbaar goed zorglandschap in een tijd dat we te maken hebben met personeelstekorten, landelijke groeiende opgaven (zoals de hervormingsagenda jeugd, het integraal zorgakkoord (IZA) en het gezond en actief leven akkoord (GALA)) en de veranderende demografie.

Opgave 1: Sociale basis en voorliggend veld

Door te zorgen voor een stevige basis van voorliggende voorzieningen creëren we een laagdrempelig aanbod voor iedereen. Dit omvat zowel de sociale basis van o.a. sport-, culturele en welzijnsorganisaties als lichte -vrij toegankelijke- vormen van hulp om te ondersteunen en de eigen kracht te versterken richting zelfredzaamheid en zelfstandigheid. Het uitgangspunt hierbij is: we zetten hulp en ondersteuning in zo licht als kan en zo zwaar als moet. Daarnaast is er een bredere cultuuromslag nodig om een bredere definitie te gaan hanteren van wat 'normaal' is in het leven en wat 'normaal' gedrag is. Dit omvat onder meer een bewustwording dat het leven nu eenmaal met pieken en dalen verloopt, en dat bepaald gedrag of situaties nu eenmaal bij een bepaalde levensfase horen.

Opgave 2: Toegang

Om het bovenstaande voor elkaar te krijgen zijn verschillende randvoorwaarden noodzakelijk, waaronder het inrichten van de toegang zodat deze zo optimaal mogelijk integraal (over domeinen heen) en systemisch (gezins- en omgevingsgericht i.p.v. op het individu) werkt. Dit betekent ook een meer integrale en ontkokerde werkwijze op normaliseren, voorliggend dan wel geïndiceerd aanbod. De toegang moet op zo'n manier ingericht zijn dat zij de inwoner kan helpen en ondersteunen in een stukje normaliseren, kan wijzen op voorliggend aanbod en indien nodig op de (geïndiceerde) zorg en ondersteuning.

Inwoners voelen zich beter gehoord en geholpen bij een hulpvraag en we verlagen waar mogelijk de instroom naar dure maatwerktrajecten. Dit betekent niet dat het maatwerkeraanbod volledig kan

verdwijnen. Er blijft een doelgroep voor wie het voorliggend aanbod niet toereikend is. Hiervoor is het noodzakelijk om de juiste hulp en ondersteuning, in dit geval begeleiding, aan te bieden en dus in te kopen.

Beide veranderopgaven worden in samenhang met de focus en doelen van het IZA en GALA ingevuld. De focus ligt op integraal en preventief beleid waarbij de nadruk verlegd wordt van zorg naar gezondheid.

Om te onderzoeken op welke manier we de inkoop Wmo Begeleiding kunnen organiseren zodat de zorg aansluit bij de visie van gemeente Loon op Zand en de veranderopgaven die daaruit voortkomen, de burger zo goed mogelijk geholpen wordt én de zorg in de toekomst betaalbaar blijft, is een afwegingskader opgesteld uitgaande van 3 scenario's, nl:

- Zelfstandig inkopen;
- Samenwerken met Waalwijk;
- Samenwerken met de regio Hart van Brabant.

Uit dit afwegingskader blijkt dat het laatstgenoemde scenario voor de gemeente Loon op Zand het meest wenselijk is. Dit afwegingskader is als bijlage aan dit voorstel toegevoegd.

Beslispunten

Wij stellen u voor:

1. Akkoord te gaan met een samenwerking met de Regio Hart van Brabant op het gebied van inkoop Wmo begeleiding vanaf 1 januari 2024.
2. De incidentele kosten voor het eerste jaar (2024) ad. € 167.000,- mee te nemen in de begroting 2024.

Beoogd effect

- Het aanbod Begeleiding zo organiseren dat deze aansluit op de behoefte van de inwoners die deze vorm van zorg en ondersteuning nodig hebben;
- De inkoop Wmo Begeleiding zo organiseren dat de zorg aansluit bij de visie van gemeente Loon op Zand én in de toekomst betaalbaar blijft.

Argumenten

1.1 De regionale visie op begeleiding sluit aan op onze visie Sociaal Domein en het coalitieakkoord.

Per 1 januari 2023 werkt de regio Hart van Brabant (hierna: 'HvB') met een nieuwe inkoopstrategie voor Wmo begeleiding. De gemeenten Waalwijk en Loon op Zand doen op dit moment niet mee, maar kopen de zorg gezamenlijk in. Door de regio is de mogelijkheid open gehouden om Loon op Zand (en Waalwijk) op een later moment aan te laten sluiten bij de regionale inkoop. De regio beoogt om met deze inkoop de volgende zes bewegingen te realiseren:

1. Naar meer en beter normaliseren
2. Naar een eenvoudig en selectief systeem
3. Naar een verbetering van de lokale samenhang
4. Naar een meer gesloten financiering
5. Naar werk (ook participatie en opleiding) is de beste zorg
6. Zorggeld voor zorg

Deze uitgangspunten sluiten aan bij de visie van de gemeente Loon op Zand.

1.2. Meer tijd voor het primaire (zorg)proces

Aansluiten bij de regio betekent een andere manier van werken voor de gemeentelijke toegang en de gecontracteerde zorgaanbieders (consortium). De consulent bepaalt of er geïndiceerde hulp nodig is, de zorgaanbieder bepaalt welke zorg en met welke frequentie. Gezamenlijk wordt gekeken naar de mogelijkheden en ondersteuning vanuit het eigen netwerk en voorliggend veld. Wijzigingen in de persoonlijke situatie van de cliënt leiden niet meer tot een nieuw proces met de toegang voor een gewijzigde beslissing; het consortium beweegt met de inwoner mee en past zorg aan aan de dan bestaande behoefte. Hierdoor wordt er minder tijd gespandeerd aan processen en blijft er meer tijd

over voor de zorg voor de inwoner (vanuit de zorgaanbieders) en eventuele casusregie (vanuit de toegang).

1.3 Het beleggen van de regionale inkoop en samenhangend contractbeheer en toezichthouder verhoogt de kwaliteit en continuïteit van dienstverlening aan onze inwoners.

Door regionaal in te kopen ontstaat meer volume in zorgaanbod. Dit zorgt voor een betere onderhandelingspositie. Deze samenwerking zorgt er ook voor dat krachten en capaciteit gebundeld worden -en efficiënter worden ingezet- op het inkoopproces. Dit bevordert de kwaliteit van contracten, contractbeheer en de benodigde transformatie. De regiogemeenten kunnen zich hierdoor focussen op:

- het versterken van het voorliggend veld om meer zorgvragen af te vangen (of te voorkomen) binnen het gewone leven en
- de toegang tot zorg: het verbeterproces om te komen tot meer integraliteit tussen de verschillende disciplines en een meer systemische (gezinsgerichte) aanpak van de problematiek met een steviger inzet van het netwerk en de sociale basis

Dit komt de dienstverlening naar onze inwoners ten goede.

1.4 Samenhangend aanbod over de zorgdomeinen heen

Regionaal is de jeugdhulp, Wmo en beschermd wonen in samenhang met elkaar ingekocht, waarbij we voor jeugdhulp en beschermd wonen al bij de regio aansluiten. Dit vergemakkelijkt de overgang van o.a. hulpaanbod van 18- naar 18+, doordat zorgaanbieders voor beide domeinen zijn ingekocht of dat er afspraken zijn gemaakt om de overgang te vergemakkelijken. Op dezelfde wijze vergemakkelijkt de samenhang van deze inkoop de systemische aanpak van gezinsproblematiek en gezinsgerichte zorg.

1.5 Betaalbaarheid van het systeem op de lange termijn (o.a. schaalvoordeel)

Door regionaal aan te sluiten is er een investering nodig. Dit omvat onder andere het aanpassen van processen, aantrekken en/of bijscholen van personeel en voorkomen dat huidige gebruikers tussen wal en schip vallen. Op de lange termijn behalen we (schaal)voordeel vanwege contractuele afspraken over een hogere (en haalbare) caseload en vermindering van overhead. Ook zijn er meer mogelijkheden voor innovatie en doorontwikkeling. Door het brede aanbod van ondersteuning kunnen we beter inspelen op specifieke wensen en behoeften van onze inwoners.

1.6 Complexiteit en kwetsbaarheid zorgt voor noodzaak samenwerking

De complexiteit van de ontwikkelingen binnen Wmo, jeugd en beschermd wonen vragen om een meer regionale samenwerking om deze het hoofd te bieden. Tevens neemt de complexiteit van inkoopprocessen met alle randvoorwaarden alleen maar toe. Een kleinere gemeente heeft onvoldoende capaciteit en middelen om al deze ontwikkelingen zelfstandig te borgen op een gewenst kwaliteitsniveau. Daardoor lopen we het risico om niet die kwaliteit te bieden of de benodigde transformatie te bereiken die we voor ogen hebben. Het is niet ondenkbaar dat Waalwijk ook naar de regio zal gaan in de toekomst.

1.7. Betere spreiding financiële en personele risico's

Vanwege de grotere volumes in het aanbod en gezamenlijke personele capaciteit voor het vormgeven, uitvoeren en door ontwikkelen van het inkoopproces en alle randvoorwaardelijke werkprocessen (financiën, communicatie, administratie), spreid je de risico's. Vakantie, ziekte, uitval en vertrek van personeel is makkelijker op te vangen en het verbetert de arbeidsmarktpositie voor het aantrekken van nieuwe medewerkers. De kwetsbaarheid die je hebt als kleine gemeente vanwege de vele eenpitter-functies voorkom je hier mee.

2.1 Het meerjarenperspectief bij regionale samenwerking is positief

Zoals uit het financieel overzicht blijkt, zijn de kosten van samenwerking met HvB op termijn lager. Cumulatief levert dit een besparing op van ruim € 300.000 over de jaren 2024-2027 ten opzichte van de begroting.

Kanttekeningen

1.1 Gebruikers van Wmo begeleiding moeten in de toekomst wellicht overstappen naar een andere zorgaanbieder.

Inwoners die gebruikmaken van Wmo begeleiding moeten mogelijk overstappen naar een andere zorgaanbieder als de huidige zorgaanbieder niet in het nieuwe contract is opgenomen. Hiervoor wordt een implementatie- en communicatieplan opgesteld. Twee aspecten die van belang zijn:

- Er wijzigt niets voor cliënten van wie de beschikkingen na 1 januari 2024 doorloopt. Zij blijven hun zorg ontvangen van de huidige aanbieder. Pas bij eventuele herindicatie wordt verwezen naar de nieuwe contractpartners.
- Een eerste scan op de lopende beschikkingen laat zien dat voor alle vormen van begeleiding er een 90% match is tussen de huidige zorgaanbieder en de regionale contractpartners (zowel hoofd- als onderaannemers).

Deze wijziging kan voor onrust zorgen bij cliënten. De genoemde voordelen en risico's in het afwegingskader zijn nog onvoldoende concreet om deze onrust weg te nemen. We stellen mede om deze reden een implementatie- en communicatieplan op dat de gevolgen en risico's voor en vragen van de cliënt in beeld brengt met een daarbij behorend actieplan hoe deze aan te pakken, te voorkomen en te monitoren. Hiermee komen we tevens tegemoet aan het advies van de ASD (zie bijlage)

1.2 Consequenties voor de toegang.

Het werkproces van de toegang en de zorgaanbieders wijzigt sterk. De toegangsmedewerkers hebben tijd nodig om zich deze werkwijze eigen te maken en voorbereid te zijn op de nieuwe inkoop. Dit kan een (tijdelijk) hoger verloop van huidige medewerkers betekenen, in een krappe arbeidsmarkt. Ook voor aanbieders verandert er veel, zij maken zich deze werkwijze echter al in 2023 eigen voor de overige gemeenten binnen HvB. De grootste omslag -en het nemen van de grootste hobbels- zijn bij hen in 2023 al gerealiseerd. In samenwerking met de regio stellen we een implementatieplan op voor de toegang; deze wordt op dit moment uitgewerkt. Hierin nemen we ook de aanbevelingen van de adviesraad sociaal domein mee. Kortgezegd luidt deze dat we goed monitoren op de risico's om -waar nodig- tijdig te kunnen anticiperen en bij te sturen.

1.3 Als gemeente kunnen we minder direct sturen.

Doordat het contractmanagement bij de regio ligt, staan wij verder af van de uitvoering hiervan. Daar staat tegenover dat de invulling van het regionale contractmanagement op een hoger kwaliteitsniveau ligt dan dat wij lokaal kunnen organiseren. De regio werkt met gebiedsteams, waarbij de regiogemeenten (waaronder Loon op Zand) van dat gebied aansluiten bij het contractmanagement om gezamenlijk te sturen op prioriteiten en doelstellingen.

1.4 Consequenties voor de verbinding tussen zorg en veiligheid.

Wanneer er vanuit veiligheid een acute of onverwachte verandering in een casus ontstaat, is het een belangrijke voorwaarde dat er snel en adequaat geschakeld kan worden met de zorgaanbieder bij het eventueel op- en afschalen van zorg. Er is een risico dat zorg en veiligheid -en daarmee de integraliteit van de aanpak- uit elkaar gaan lopen omdat we niet direct sturen op inzet van zorgvorm en frequentie en geen zicht hebben op ingezette zorgaanbieder.

Dit vraagt om zowel een regionale als een lokale afstemming met het consortium om te komen tot werkafspraken hoe we dit risico voorkomen en deze casuïstiek gaan monitoren. Dit nemen we mee in het implementatieplan.

1.5. Besluitvorming dient voor 1 juli 2023 plaats te vinden

Om tijdig duidelijkheid te kunnen bieden aan de huidige aanbieders over al dan niet verlengen van de contracten, dient er voor 1 juli een besluit genomen te zijn. We willen een betrouwbare partner zijn voor deze partijen, alsmede voor inwoners, de gemeente Waalwijk, de regio en andere betrokkenen. Ook is deze periode nodig om zorgvuldig deze nieuwe manier van werken te implementeren.

Financieel

		2024	2025	2026	2027	Cumulatief
Loon op Zand	Begroting Loon op Zand	€ 1.544.310	€ 1.621.526	€ 1.702.602	€ 1.788.066	€ 6.656.504
Loon op Zand zelfstandig	Mutatie contractmanager 0,67 FTE	€ 61.398	€ 62.932	€ 64.506	€ 66.119	€ 254.955
Loon op Zand ism Waalwijk	Mutatie contractmanager 0,33 FTE	€ 30.699	€ 31.466	€ 32.252	€ 33.058	€ 127.475
Loon op Zand ism regio HvB	Kosten zorg begeleiding HvB	€ 1.613.042	€ 1.558.317	€ 1.507.208	€ 1.500.000	€ 6.178.567
	Transformatiekosten (over 2 jaren)	€ 99.022	€ 42.438			
Loon op Zand zelfstandig		€ 1.605.708	€ 1.684.458	€ 1.767.108	€ 1.854.185	€ 6.911.459
Loon op Zand ism Waalwijk		€ 1.575.009	€ 1.652.992	€ 1.734.854	€ 1.821.124	€ 6.783.979
Loon op Zand ism regio HvB		€ 1.712.064	€ 1.600.755	€ 1.507.208	€ 1.507.208	€ 6.327.235
Loon op Zand ism regio HvB	Tekort/overschot tov begroting	€ -167.754	€ 20.771	€ 195.394	€ 280.858	€ 329.269

Deze cijfers moeten met enige voorzichtigheid en zorgvuldigheid worden geïnterpreteerd. In de berekeningen van de scenario's 'zelfstandig' en 'samenwerking Waalwijk' is nog geen rekening gehouden met groei van aantallen cliënten, enkel met indexatie. Gekeken naar de demografische cijfers, verwachten we dat deze groei tussen de 2 en 5% per jaar ligt. In het scenario 'regio' zijn cliëntaantallen wel meegenomen in de berekening, maar geen indexering. Door scherpe contractafspraken rondom caseload en normalisering/afschaling is de verwachting dat de aantallen niet stijgen.

Deze financiële cijfers zijn aangeleverd door de regio HvB. Op basis van eigen nadere doorrekening bepalen wij op een later moment welke bedragen we definitief in de begroting 2024 opnemen. Daarbij wordt ook de afweging nog gemaakt of we een inverdieneffect meenemen.

Samenvattend:

Berekening scenario 'zelf' en 'Waalwijk'	Berekening scenario regio HvB
- Wel geïndexeerd	- Niet geïndexeerd
- Geen aantallen cliënten meegenomen	- Wel aantallen cliënten meegenomen

Voortgang

Er wordt een implementatieplan en communicatieplan opgesteld, zodat we alle betrokkenen (cliënten, toegang, aanbieders) op een tijdige en begrijpelijke wijze informeren en om op 1 januari 2024 op de nieuwe manier te kunnen werken.

Communicatie

We stellen samen met afdeling communicatie een plan van aanpak op waarin in ieder geval is opgenomen:

- Op welke wijze we de gebruikers van Wmo begeleiding informeren over de consequenties van de regionale inkoop.
- De gemeente Waalwijk informeren over onze keuze om de inkoop Wmo begeleiding in de toekomst met de regio te organiseren en de samenwerking met Waalwijk te beëindigen.
- De huidige zorgaanbieders uiterlijk per 1 juli per brief informeren dat de overeenkomst Wmo begeleiding stopt na 31-12-2023.
- De regio HvB op de hoogte brengen van onze voorgenomen samenwerking.

Bijlagen

Afwegingskader Wmo begeleiding
Advies Adviesraad Sociaal Domein

2023.06100
2023.10881

Besluit

De raad van de gemeente Loon op Zand;

gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 16 mei 2023, nummer. 2023.10242

b e s l u i t :

1. Akkoord te gaan met een samenwerking met de Regio Hart van Brabant op het gebied van inkoop Wmo begeleiding vanaf 1 januari 2024.
2. De incidentele kosten voor het eerste jaar (2024) ad. € 167.000,- mee te nemen in de begroting 2024.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Loon op Zand van 22 juni 2023.

De raad voornoemd,

voorzitter,

griffier,